

A photograph of a small, rustic wooden toilet structure with a grey door that is open. The structure is built with reddish-brown wood and has a white interior. Inside, there is a white pitcher with a plant, a framed picture, and a green bucket. The structure is surrounded by lush greenery and flowers.

**Ta hand
om toalett-
avfallet själv**
och få fin mull
till din trädgård

Tips
på torrtoaletter
och latrin-
kompostering

Om du själv vill ta hand om toalettavfallet genom att installera någon typ av torr toalettlösning och/eller anordna en latrinkompost, ska du göra en ansökan om detta till ditt kommunala miljökontor.

Ansökan, handläggningstid och beslut

Blanketter för ansökan finns på din kommuns webbplats. Handläggningstiden varierar beroende på vilken din hemkommun är. Ansökan är personlig för den som anges i ansökan och beslutet gäller tills fastigheten byter ägare/hyresgäst. Vänta med att skaffa toalett/kompost tills du har fått beslutet.

Gävle kommun

(tel 026-17 80 00)

– Samhällsbyggnad

Blankett för ansökan finns på gavle.se

Hofors kommun

(tel 0290-290 00)

– Bygg- och miljökontoret

Blankett för ansökan finns på hofors.se

Ockelbo kommun

(tel 0297-555 00)

– Bygg- och miljönämnden

Blankett för ansökan finns på ockelbo.se

Sandviken kommun

(tel 026-24 00 00)

– Bygg- och miljönämnden

Blankett för ansökan finns på sandviken.se

Älvkarleby kommun

(tel 026-830 00)

– Bygg- och miljökontoret

Blankett för ansökan finns på alvkarleby.se

Handläggningsavgift

Vissa kommuner tar ut en avgift för handläggning av din ansökan. Mer information om avgifter hittar du på respektive kommuns hemsida.

Latrinhämtningen upphör efter ditt beslut

Latrinhämtningen upphör efter att du skickat en kopia på ditt beslut från din kommun om en torr toalettlösning eller latrinkompostering till Gästrike återvinnare på e-post: info@gastrikeatervinnare.se eller per post: Gästrike återvinnare
Box 722
801 28 Gävle

Latrinkompost

I en latrinkompost komposterar du avfallet från torrtoaletten eller utedasset. Det förmultnade avfallet använder du med fördel som jordförbättringsmedel i trädgården.

Komposten måste uppfylla vissa krav

För att en latrinkompost ska godkännas av ditt kommunala miljökontor ska den uppfylla nedanstående krav på konstruktion och volym. Förväxla inte en latrinkompost med en hushållskompost som inte alla gånger har en helt tät botten.

Du kan även bygga en kompost själv eller göra om ett lämpligt kärl så att det uppfyller kraven nedan. Tänk på att din hantering av avfallet inte får ge upphov till olägenhet för människors hälsa eller för miljön.

Konstruktionskrav

- Komposten ska vara gjord i tåligt material. Undvik impregnerat virke då det kan påverka komposteringsprocessen.
- Komposten ska vara tät så att fåglar,

rättor/möss eller flugor inte kan ta sig in. Det är viktigt att botten är hållbar och helt tät. Vätska får inte läcka ut ur komposten.

- Komposten ska ha ett tättslutande lock av plast, plåt eller annat tätt material så att inte regn- eller smältvatten kommer in i behållaren. Locket ska vara större än behållaren/kärllet så att det får en droppkant.
- Komposten ska vara ventilerad. Ventilationen ska förses med insektsnät och vara placerad så att inte regn- eller smältvatten kommer in i behållaren.
- Komposten ska bestå av två behållare eller vara en tvådelad behållare. Är den tvådelad ska även skiljeväggen vara tät.

Volymkrav Vid beräkning av kompostens volym utgår du från behållarens innermått.

FRTIDSBOENDE	PERMANENTBOENDE
Latrinkompostering Två behållare/fack som rymmer 350 liter/styck. Dvs den sammanlagda volymen ska vara minst 700 liter.	Latrinkompostering Två behållare/fack som rymmer 680 liter/styck eller tre behållare á 500 liter/styck. Dvs den sammanlagda volymen ska vara minst 1360 liter.
Samkompostering Två behållare/fack som rymmer 500 liter/styck. Dvs den sammanlagda volymen ska vara minst 1 000 liter.	Samkompostering Två behållare/fack som rymmer 750 liter/styck eller tre behållare á 500 liter/styck. Dvs den sammanlagda volymen ska vara minst 1500 liter

Kompostens placering

- Ovan mark på den egna tomten. Komposten ska inte grävas ner.
- I bekvämt avstånd till toalettutrymmet. Tänk på att den ska vara lättåtkomlig även vintertid.
- Inte närmare tomtgräns än 4,5 meter.
- Inte för nära vattentäcker. Avståndet bör vara minst 20 meter. Om vattentäkten ligger nedströms kan avståndet behöva vara längre.

Torra toalettlösningar

Torrtoaletter finns i olika konstruktioner och storlekar. Vissa toaletter måste kompletteras med en latrinkompost. Komposterat avfall använder du med fördel som jordförbättringsmedel i trädgården.

Hantering av avfallet

Med toaletten följer ofta en produktbeskrivning med anvisning om hur du ska/kan ta hand om avfallet. Oavsett vad som står i produktbeskrivningen ska du alltid ta hand om avfallet enligt kommunens krav som beskrivs på kommande sidor. Tänk på att din hantering av avfallet inte får medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Installation

Vid installation av en torrtoalett är ventilationen viktig. Följ därför alltid tillverkarens installationsbeskrivning för bästa resultat. Spolvatten får aldrig anslutas till en torrtoalett.

Olika konstruktioner

Inte alla torrtoaletter bryter ner avfallet till mull i själva toaletten. En toalett som inte bryter ner avfallet måste du därför komplettera med en latrinkompost.

På kommande sidor finns information om olika konstruktioner av torra toalettlösningar och vilka krav som gäller. Information om torra toalettlösningar finns även på www.avloppsguiden.se.

De krav som anges nedan för respektive toalettyp gäller för fritidsboende. Hör av dig till ditt kommunala miljökontor för information om vilka krav som gäller vid permanentboende.

1. Förbränningstoalett

Förbränner toalettavfallet vid hög temperatur. Askan sprider du i trädgården. Ingen kompostering av avfallet krävs.

2. Förtorkningstoalett

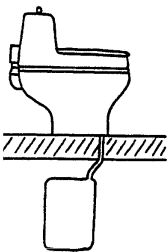
Utseendemässigt är denna toalett en modernare variant av ett utedass. Avfallet komposteras inte till mull i toaletten och du måste därför komplettera med en latrinkompost (se sidan 4) för kompostering av avfallet.

3. Frystoalett

Fungerar i princip som en frysbox. Avfallet fryses ner i en behållare i toaletten. Avfallet komposteras inte till mull i toaletten och måste därför kompletteras med en latrinkompost (se sid 4) för kompostering av avfallet.

4. Paketeringstoalett

Toaletten paketerar automatiskt avfallet i påsar i toaletten. Avfallet komposteras inte till mull i toaletten. Därför måste du komplettera med en latrinkompost (se sid 4) för kompostering av avfallet. Avfallspåsarna till toaletten ska vara av biologiskt nedbrytbart material.

Exempel på hur en urinseparerande förtorkningsstolett kan se ut.
Källa: Råd och Rön nr 5/1990.

5. Urinseparerande förtorkningstoalett

Separerar urinen och fekalerna i toaletten. Urinen leds till en separat behållare och det fasta avfallet samlas upp i toaletten behållare. Avfallet komposteras inte till mull i toaletten. Därför måste du komplettera med en latrinkompost (se sidan 4) för kompostering av avfallet.

Hantering av urinen

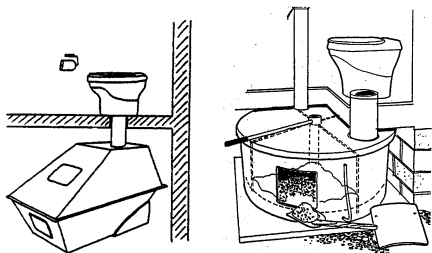
- Urinen får inte avledas till bad-, disk- och tvättvattenavlopp utan tillstånd.
- Urinen får inte avledas till markinfiltration, stenkista eller sandbädd.

- Urinen kan komposteras tillsammans med det fasta avfallet i latrinkomposten. Urinen ska då inte spädas med vatten.
- Urinen kan samlas i slutna tank som töms via Gästrike återvinnare.
- Urinen kan spridas i trädgården under nedanstående förutsättningar:

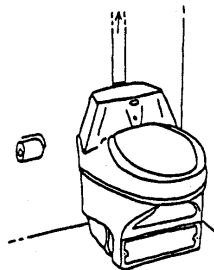
Spridning av mindre mängd urin

För privatpersoner med lämpliga tomter kan urin användas som gödningsmedel i trädgården. Spridning av urin kan också vara ett bra komplement till kompostering då stora mängder urin kan göra latrinkomposten för blöt. För enskilt bruk är det inte nödvändigt att mellanlagra eller späda urinen med vatten innan den används i trädgården. Men det kan vara nödvändigt att eftervattna eller mylla ner urinen för att undvika dålig lukt. För att spara vatten bör du eftervattna med regnvatten. Ett tips är att sprida urinen innan regnväder. Du kan endast sprida urin i trädgården under växtsäsongen. Övrig tid på året ska du mellanlagra urinen i ett slutet kärl eller kompostera i en godkänd latrinkompost. Stora mängder urin som sprids på en liten yta eller på områden utan lämplig växtlighet, kan ge negativa effekter på växtlighet och grundvatten samt bidra till övergödning. Magra skogs-, bergs- och stenområden är inte lämpliga för spridning av urin.

Två exempel på hur en stor urinseparerande förmultningstolett kan se ut. Källa: Råd & Rön nr 5/1990.

Exempel på hur en liten förmultningstolett kan se ut. Källa: Råd & Rön nr 5/1990.

6. Stor förmultningstolett, så kallad Multrum

Avfallet komposteras till mull i avfallsbehållaren som är placerad under eller utanför toalettutrymmet. Toaletten rekommenderas till fritidsboende med mer än fyra medlemmar i hushållet, då den är mindre känslig för överbelastning.

Denna toalett finns även med urinseparering/upsamling av kompostvätska. För hantering av urin från toaletten gäller samma regler som för en urinseparerande toalett, se ovan.

Avfallsbehållarens volym

Toalettens avfallsbehållare finns i olika storlekar. Det som avgör om ditt kommunala miljökontor kan godkänna toaletten är:

- behållarens storlek
- antal personer som ska använda anläggningen
- om utrymmet för behållaren är uppvärmt eller inte

I annat fall måste den kompletteras med en latrinkompost.

7. Liten förmultningstolett

Denna toalett är elansluten och har hela toalettanläggningen placerad i toalettutrymmet (till skillnad från en stor förmultningstolett). Avfallet komposteras till mull i toaletten. Det förmultnade avfallet används du med fördel som jordförbättringsmedel i trädgården.

Obs! En toalett som har ett värmeelement för avdunstning av urinen i toaletten klassas inte som en förmultningstolett, utan en förtorkningstolett (se sidan 5).

Kommunens krav

Innan mullen är färdig att användas i trädgården måste den efterkomposteras (hygieniseras) i minst sex månader. Efterkomposteringen sker utomhus i behållare som uppfyller konstruktionskraven (se sid 4). Efterkompostens storlek anpassas du efter avfallsmängden.

Kommunens rekommendationer

Denna toalett har begränsad kapacitet. Ditt kommunala miljökontor kräver inte, men rekommenderar att du kompletterar toaletten med en latrinkompost (se sid 4).

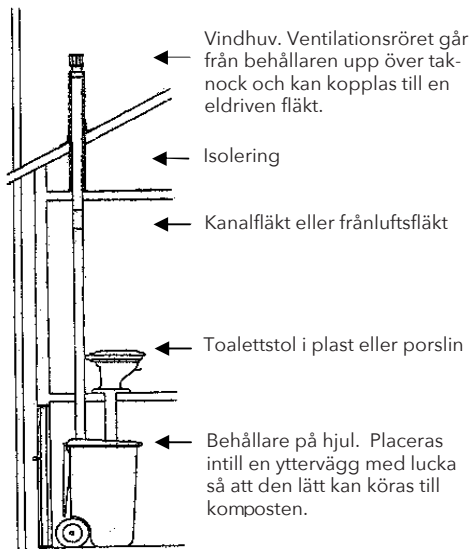
8. Utedass

Den billigaste och mest miljövänliga lösningen på toalettfrågan är ett gammalt hederligt utedass.

Ett utedass kan mycket väl anordnas inomhus med god ventilation, möjlighet till handvätt samt toalettstol i plast eller porslin.

Avfallsbehållaren placerar du under toalettutrymmet. Avfallet töms i en latrinkompost för kompostering. Det är inte tillåtet att ha ett dass utan avfallsbehållare.

Det är en bra, miljövänlig och billig lösning på toalettfrågan. Du slipper bekymra dig för reservdelar till toaletten, elavbrott eller överbelastning av toaletten. Du spar in kostnaden för latrinhämtning samtidigt som du får användbar och näringsrik kompostmull till trädgården.

Exempel på hur ett utedass kan konstrueras.
Illustration: Charlie Norrman.

